

РЕЦЕНЗИЈА

рукописа проф. др Мирослава Младеновића, проф. др Жељка Иваниша и мр Вање Роквић: „Изградња институција и политичког система Србије“

Рукопис проф. др Мирослава Младеновића, проф. др Жељка Иваниша и мр Вање Роквић, под називом „Изградња институција и политичког система Србије“ обухвата 196 странице компјутерски обрађеног текста и састоји се од увода и шест поглавља.

У кратком уводу (стр. 6-9) аутори полазе од става да развој институција и изградња политичког система Србије има релативно дугу, али не и нарочито плодну традицију. У свим периодима институционалне изградње српског друштва, увек је недостајала или је била недовољно развијена, понека од основних детерминанти које утичу на карактер политичког система. Поред неадекватног економског амбијента, који је у скоро свим фазама развоја српске државности био недовољна база за развој институција којима су тежиле најнапредније политичке снаге, развој политичког система успоравали су и други фактори: међународни, културно-традиционални, социјални.

Рукопис је резултат опсежног тимског рада о генези политичког система Србије и конципиран је као синтеза теоријске обраде и практичне анализе релевантих прописа и докумената. Њихова амбиција је била да систематизујући постојећа знања о овој сложеној и недовољно истраживаној теми, понуде рад који ће бити солидно теоријски утемељен и који ће послужити у васпитно-образовне сврхе, као литература за студенте.

У првом поглављу рукописа под насловом „Политичко-правне институције Кнежевине и Краљевине Србије“ (стр. 10-15), аутори обрађују почетке уставности у Србији и основне карактеристике првих устава и политичких институција Кнежевине и Краљевине Србије.

Друго поглавље рукописа носи наслов „Политичке институције Србије у оквиру ширих државних заједница“ (стр. 15-31). У њему се разматрају основне карактеристике и правци развоја политичких институција Србије у оквиру Краљевине СХС и Краљевине Југославије (1918-1941), Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (1945-1991), Савезне Републике Југославије (1992-2002) и Државне заједнице Србија и Црна Гора (2003-2006).

„Политички и уставни систем Републике Србије“ подробно је разматран у трећем, тежишном поглављу рукописа (стр. 31-103). У њему аутори прво осветљавају карактеристике, овлашћења и начин функционисања законодавне, извршне и судске власти у Републици Србији. Након тога, они су се посебно позабавили односом међу носиоцима основних функција власти, политичким

странкама и њиховим местом у уствном систему Републике Србије и изборним системом Републике Србије. Најзад, у оптици њихове анализе нашла су се кључна питања слободе и права човека и грађанина, политичко-територијална аутономија, као и питања локлане самоуправе и организације општине у Републици Србији.

У четвртном поглављу под насловом „Војска у политичком систему“ (стр. 104-130) прво су разматрани модели и начела војног организовања и однос војске и цивилних институција (посебно аспект демократске контроле војске). Потом је анализиран правни положај Војске Србије као најважнијег елемента одбрамбеног система. Посебну пажњу аутори су посветили: уставном положају Војске Србије, улози цивилних институција у остваривању демократске цивилне контроле Војске Србије (улози законодавне власти и улози извршне власти).

Пето поглавље носи наслов „Полиција у политичком систему“ (стр. 131-155). У њему аутори након приказа модела, организације и функције савремених полиција, разматрају положај и улогу полиције у политичком систему Републике Србије. У том смислу обрадили су следећа питања: надлежности, послови и овлашћења полиције, контрола рада полиције, реформа полиције и сектор за ванредне ситуације.

„Међународни положај и спољна политика Србије“ предмет је анализе у завршном шестом поглављу рукописа (стр. 156-196). На релативно малом простору обрађена су кључна питања међународног положаја Србије у контексту савремених међународних односа. Аутори су се потрудили да исцрпно прикажу чланство Србије у организацијама из система УН и да осветле основне принципе спољне политике Републике Србије.

У целини посматрано, аутори су се прихватили посла да истраже основне правце изградње институција и политичког система Србије, без претензије на исцрпност и потпуност. Релативно дуг период изградње институција и развоја политичког система није обрађен са подједнаом пажњом. Поједине карактеристичне етапе и ситуације, које одлучније манифестују природу политичких промена, обрађене су детаљније док су друге само дотакнуте у неопходној мери.

Концептуални оквир теме и структура рукописа указују да су аутори зналачки одабрали и као предмет свог истраживања поставили кључна питања, релевантна за разумевање изградње институција и политичког система Србије. Определивши се за мултиметодолошки приступ, они су успешно обавили истраживање на конкретно-историјском и апстрактно-теоријском нивоу. Њихова разматрања показују лепо познавање генезе правно-политичких институција модерне Србије, добру обавештеност о стању разматраних питања. Систематизујући постојећа научна знања о овој захтевној теми, аутори су у свом раду остварили резултате који се очекују од стручног, универзитетског уџбеника. Захваљујући томе, њихов рукопис је неопходан извор за сваког ко се бави облашћу политичког система и политичких институција. Написан је на веома разумљив и критички начин, чиме се читалац не оставља у било којој врсти недоумице.

Књига је намењена широкој читалачкој публици. Некоме може послужити као приручник за изучавање политичког система и уставно-правних институција на

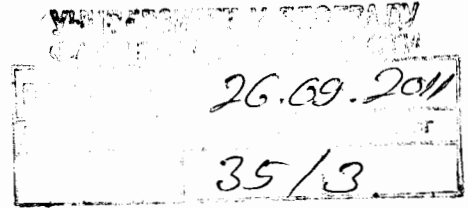
нашем простору, а другима као инспирација за сопствена истраживања у овој веома широкој и важној области. Намера аутора је да и једнима и другима, она буде нека врста интелектуалног изазова и позива да сопственом главом размишљају о изложеној тематици која се, хтели ми или не, најдиректније тиче свих нас.

Међутим, овом раду се могу упутити и одређене примедбе. Концептуални оквир теме је широко формулисан, а њена обрада се често сводила на препричавање општих места. Прво, друго и треће поглавље рукописа су целовито и детаљно обрађена, четврто и пето поглавље је коректно, док је пето поглавље обрађено екстензивно. Анализа аутора пати од неконзистентности која се огледа у односу између апстрактно-теоријског и конкретно-историјског нивоа анализе, нормативног и стварног, аналитичког и дескриптивног третирања проблема. Уз то, раду недостаје чвршће теоријско-методолошко везивно ткиво које би повезало различите приступе и стилове троје аутора. Треба размислити да се постојећа поглавља групишу у два до три дела која би рукопис учинила прегледнијим и конзистентнијим. Било би добро да аутори рукопис допуне закључаком рада у којем би сумирали главне резултате до којих су дошли у свом заједничком истраживању. Неопходно је, такође, да стилски уједначе и језички дотерају рукопис, посебно фус ноте и да среде списак коришћене литературе.

Без обзира на ове критичке примедбе, можемо закључити да се рукопис проф. др Мирослава Младеновића, проф. др Жељка Иваниша и мр Вање Роквић, добро уклапа у савремене расправе о политичким институцијама и политичком систему Републике Србије и има не само теоријски него и шири друштвени значај за Србију која се налази на тегобном путу промене једног ауторитарног у демократски политички систем. Због свега тога свесрдно препоручујем њихов рукопис „Изградња институција и политичког система Србије“ за објављивање.

проф. др Јовица Тркуља, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

Београд, 4.06.2011.

РЕЦЕНЗИЈА

рукописа доц. др Мирсолава Младеновића, проф. др Жељка Иваниша и мр Вање Роквић: „Развој институција и изградња политичког система Србије“

Рукопис доц. др Мирослава Младеновића, проф. др Жељка Иваниша и мр Вање Роквић, под називом „Развој институција и изградња политичког система Србије“, обима 196 страница компјутерски обрађеног текста, састоји се од увода, шест поглавља и закључка.

У уводу, аутори истичу да развој институција и изградња политичког система Србије има релативно дугу али не и нарочито плодну традицију, оптерећивану бројним ограничењима: економске, међународне, културно-традиционалне, социјалне и друге природе.

У првом поглављу рукописа под насловом „Политичко-правне институције Кнежевине и Краљевине Србије“, дат је преглед првих уставних аката и политичких институција Кнежевине и Краљевине Србије.

Друго поглавље рукописа носи наслов „Политичке институције Србије у оквиру ширих државних заједница“. У њему су изложене главне катрактеристике и правци развоја политичких иснституција Србије у оквиру Краљевине СХС и Краљевине Југославије (1918-1941), Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (1945-1991), Свезне Републике Југосалвије (1992-2002) и Државне заједнице Србија и Црна Гора (2003-2006).

У трећем, тежишном поглављу рада, под насловом „Политички и уствни систем Републике Србије“, аутори дају основне карактеристике, овлашћења, међусобне односе и начин функционисања власти у Републици Србији. Посебно је размотрен однос међу носиоцима основних функција власти, улога политичких странака, изборни систем, слободе и права човека и грађанина, политичко-територијална аутономија, као и питања локлане самоуправе и организације општине у Републици Србији.

Четврто поглавље, под насловом „Војска у политичком систему“, састоји се практично из два дела. Први је посвећен моделима и начелима војног организовања и односу војске и цивилних институција. У другом је анализиран правни положај Војске Србије као најважнијег елемента одбрамбеног система. Посебну пажњу аутори су посветили: уставном положају Војске Србије, улози цивилних институција у остваривању демократске цивилне контроле Војске Србије.

Пето поглавље носи наслов „Полиција у политичком систему“. У њему аутори дају кратак приказ модела, организације и функције савремених полиција, а затим разматрају положај и улогу полиције у политичком систему Републике Србије. Тежиште је дато на надлежностима, овлашћењима полиције, контроли њеног рада и реформском процесу, укључујући и формирање сектора за ванредне ситуације.

У шестом поглављу рукописа: „Међународни положај и спољна политика Србије“ обрађена су битна питања међународног положаја Србије у контексту

саврмених међународних односа. Такође је дат преглед чланства Србије у организацијама из система УН.

У целини посматрано, аутори су се прихватили посла да истраже основне правце изградње институција и политичког система Србије. Према сопственом "признању", датом у уводу, рукопис нема претензије на исцрпност и потпуност. "Релативно дуг период изградње институција и развоја политичког система није обрађен са подједнаом пажњом: неке карактеристичне етапе и ситуације, које одлучније манифестују природу политичких промена, обрађене су детаљније док су друге само дотакнуте у неопходној мери".

Рукопис је резултат тимског рада на расветљавању генезе политичког система Србије и конципиран је као синтеза теоријске обраде и практичне анализе релевантих прописа и докумената. Њихова амбиција је била да систематизујући постојећа знања о овој сложеној и недовољно истраживаној теми, понуде рад који ће бити солидно теоријски утемељен и који ће послужити у васпитно-образовне сврхе, као литература за студенте.

Књига је намењена широкој читалачкој публици. Некоме може послужити као приручник за изучавање политичког система и уставно-правних институција на нашем простору, а другима као инспирација за сопствена истраживања у овој веома широкој и важној области. Намера аутора је да и једнима и другима, она буде нека врста интелектуалног изазова и позива да сопственом главом размишљају о изложеној тематици која се, хтели ми или не, најдиректније тиче свих нас.

Ако би се упућивале одређене примедбе овом раду, може се рећи да је сама поставка преамбициозна што је неминовно резултирало неравномерном обрадом појединих сегмената материје. Поред тога, постоје видне разлике у стилу и техничкој дотераности делова рукописа у зависности од тога који га је аутор обрађивао.

Без обзира на изнете и могуће критичке примедбе, може се закључити да рукопис доц. др Мирослава Младеновића, проф. др Жељка Иваниша и мр Вање Роквић, има не само теоријски него и шири друштвени значај за Србију чије се институције и политички систем још увек налазе у процесу демократског развоја. Због свега тога са задовољством препоручујем рукопис „Развој институција и изградња политичког система Србије“ за објављивање.

проф. др Владимир Цветковић, редовни професор
Факултета безбедности Универзитета у Београду

Београд, 26.09.2011.